HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

XURSHID DO‘STMUHAMMAD IJODIDA ZAMONAVIY INSON VA JAMIYAT MUAMMOLARI

Andijon davlat universiteti
Filologiya va tillarni o‘qitish fakulteti
O‘zbek tili yo‘nalishi 2-bosqich talabasi
Axmadaliyeva Xabibaxon Jumaboy qizi
doi:https://doi.org/10.5281/zenodo.24146856

Annotatsiya. Mazkur maqolada Xurshid Do‘stmuhammad ijodida zamonaviy inson va jamiyat muammolarining badiiy talqini o‘rganiladi. Tadqiqotda yozuvchining “Bozor”, “Jajman”, “Shabada”, “Qichqiriq” kabi asarlari misolida inson ruhiyati, ijtimoiy munosabatlar, ma’naviy qadriyatlar va shaxsning jamiyatdagi o‘rni tahlil qilinadi. Asosiy e’tibor zamonaviy hayotdagi begonalashuv, ma’naviy ziddiyat, iste’molchilik kayfiyati, insoniy munosabatlarning murakkablashuvi va axloqiy tanlov masalalariga qaratiladi. Yozuvchining badiiy mahorati qahramonlar psixologiyasi, ramziy obrazlar, kinoya, grotesk va noan’anaviy tasvir usullari orqali ochib beriladi. Tadqiqotda matniy, strukturaviy, kontekstual va qiyosiy tahlil usullaridan foydalaniladi. Tahlil natijalari Xurshid Do‘stmuhammad nasrida shaxs va jamiyat munosabatlari bir tomonlama tasvirlanmasdan, murakkab ruhiy va ijtimoiy jarayonlar birligida yoritilishini ko‘rsatishga qaratilgan. Maqola zamonaviy o‘zbek nasrida inson muammosining estetik ifodasi, milliy qadriyatlarning talqini va adabiy tafakkur yangilanishini tushunishga xizmat qiladi.

Аннотация. В статье рассматривается художественная интерпретация проблем современного человека и общества в творчестве Хуршида Дустмухаммада. На материале произведений «Бозор», «Жажман», «Шабада» и «Кичқириқ» анализируются человеческая психология, социальные отношения, духовные ценности и положение личности в обществе. Основное внимание уделяется отчуждению, нравственным противоречиям, потребительским установкам, усложнению человеческих отношений и проблеме морального выбора. Художественное своеобразие писателя раскрывается через психологическое изображение персонажей, символические образы, иронию, гротеск и нестандартные повествовательные приёмы. В исследовании применяются текстуальный, структурный, контекстуальный и сравнительный методы анализа. Результаты направлены на выявление особенностей изображения взаимоотношений личности и общества как сложного единства психологических и социальных процессов. Статья способствует более глубокому пониманию художественного осмысления человеческих проблем, интерпретации национальных ценностей и обновления литературного мышления в современной узбекской прозе.

Abstract. This article examines the artistic representation of contemporary human and social problems in the works of Xurshid Do‘stmuhammad. Using Bozor, Jajman, Shabada, and Qichqiriq as

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

primary literary examples, it explores human psychology, social relationships, moral values, and the individual's position within society. Particular attention is given to alienation, ethical conflicts, consumerism, increasingly complex human relationships, and moral choice. The writer's distinctive artistic approach is examined through psychological characterization, symbolic imagery, irony, grotesque elements, and unconventional narrative techniques. The study employs textual, structural, contextual, and comparative methods. Its analysis seeks to demonstrate how Do'stmuhammad represents the relationship between individuals and society as an interaction of complex psychological and social processes. The article contributes to a deeper understanding of the aesthetic representation of human problems, the interpretation of national values, and the development of literary thought in contemporary Uzbek prose.

Kalit so'zlar: Xurshid Do'stmuhammad, zamonaviy o'zbek nasri, inson va jamiyat, ma'naviy qadriyatlar, psixologizm, ramziy obraz, begonalashuv, ijtimoiy ziddiyat, badiiy tafakkur.

Ключевые слова: Хуршид Дустмухаммад, современная узбекская проза, человек и общество, духовные ценности, психологизм, символический образ, отчуждение, социальный конфликт, художественное мышление.

Keywords: Xurshid Do'stmuhammad, contemporary Uzbek prose, individual and society, moral values, psychologism, symbolic imagery, alienation, social conflict, artistic thought.

KIRISH

Zamonaviy o'zbek adabiyotida inson va jamiyat munosabatlari, shaxsning ma'naviy izlanishlari, ijtimoiy o'zgarishlar va axloqiy qadriyatlar masalasi muhim o'rin egallaydi. Jamiyatdagi iqtisodiy, madaniy va ma'naviy o'zgarishlar insonning dunyoqarashi, turmush tarzi va boshqa kishilar bilan munosabatlariga ta'sir ko'rsatadi. Badiiy adabiyot ana shu jarayonlarni inson taqdiri, ruhiy kechinmalari va hayotiy tanlovlari orqali yoritadi. Xurshid Do'stmuhammad zamonaviy o'zbek nasrida inson ruhiyati, ijtimoiy munosabatlar va milliy qadriyatlarni o'ziga xos badiiy uslubda tasvirlagan ijodkorlardan biridir. Uning "Bozor", "Jajman", "Shabada" va "Qichqiriq" kabi asarlarida shaxsning jamiyat bilan munosabati, moddiy manfaat va ma'naviy ehtiyojlar o'rtasidagi ziddiyatlar hamda insoniy munosabatlarning murakkabligi muhim mavzular sifatida namoyon bo'ladi. Adabiyotshunoslik tadqiqotlarida yozuvchi ijodining psixologik realizm, ramziylik va estetik tafakkur bilan bog'liq jihatlari ham yoritilgan.

Adibning o'ziga xosligi shundaki, u ijtimoiy muammolarni faqat voqealar ketma-ketligi orqali emas, balki qahramonlarning ichki ziddiyatlari, kinoya, ramziy obrazlar va badiiy detallar yordamida ochib beradi. Shu sababli uning asarlarida kundalik hayot manzaralari kengroq ijtimoiy va falsafiy mazmun kasb etishi mumkin. Mavzuning dolzarbligi Xurshid Do'stmuhammad ijodini zamonaviy insonning ma'naviy holati, jamiyatdagi munosabatlar va adabiy ifoda usullarining yangilanishi nuqtayi nazaridan o'rganish zarurati bilan belgilanadi.

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

Tadqiqotning maqsadi yozuvchi asarlarida zamonaviy inson va jamiyat muammolarining badiiy talqinini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsad doirasida qahramonlar ruhiyati, ijtimoiy ziddiyatlar, ramziy obrazlar va yozuvchining uslubiy xususiyatlari tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Xurshid Do‘stmuhammad nasrida zamonaviy insonning ichki dunyosi ijtimoiy muhit bilan chambarchas bog‘liq holda tasvirlanadi. Qahramonlar ko‘pincha moddiy manfaat, ma’naviy ehtiyoj, shaxsiy istak va jamiyat talablari o‘rtasidagi qarama-qarshiliklar bilan yuzlashadi. Bunday ziddiyatlar insonning o‘z qadriyatlarini qayta baholashiga va hayotiy tanlovlari haqida mushohada yuritishiga olib keladi. “Bozor” romanida bozor makoni iqtisodiy faoliyat maydoni bo‘lish bilan birga, turli insoniy munosabatlar, manfaatlar va axloqiy qarashlar to‘qnashadigan badiiy muhit sifatida talqin qilinishi mumkin. Asardagi ijtimoiy munosabatlarni tahlil qilish moddiy manfaatning inson xulqi va jamiyatdagi qadriyatlarga ta’sirini anglash imkonini beradi.

“Jajman” Xurshid Do‘stmuhammad ijodidagi ramziy mazmuni bilan e’tibor tortadigan asarlardan biridir. Hikoyadagi obraz va vaziyatlar bevosita voqelik doirasidan chiqib, insonlarning manfaatparastligi, ijtimoiy munosabatlardagi beqarorlik va ma’naviy mezonlarning zaiflashuvi haqida mushohada yuritishga undaydi.

Ramziy ifoda vositalari orqali muayyan hodisa kengroq ijtimoiy mazmun kasb etadi. Bunda o‘quvchi voqealarni faqat tashqi mazmuni asosida emas, balki ularning ortidagi axloqiy va ijtimoiy ma’nolar orqali ham anglaydi. Natijada hikoya zamonaviy jamiyatdagi ziddiyatlarni badiiy umumlashtirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Yozuvchi ijodida psixologik tasvir qahramonlarning fikrlari, xatti-harakatlari va ichki kechinmalari o‘rtasidagi munosabatni ochishga xizmat qiladi. Insonning tashqi xulqi bilan ichki istaklari o‘rtasidagi tafovut, o‘zini anglashga intilishi va ijtimoiy muhit bilan kelishmovchiligi uning obrazlarini murakkablashtiradi.

“Shabada” va “Qichqiriq” hikoyalari yozuvchining estetik qarashlari, insoniy munosabatlarni badiiylashtirish va tabiiy yoki g‘ayritabiiy unsurlardan foydalanish usullarini o‘rganish uchun muhim manbalardir. Ushbu asarlar haqidagi tadqiqotlarda psixologik realizm va milliy ramziylikning uyg‘unlashuvi alohida qayd etiladi. Xurshid Do‘stmuhammad asarlarida ramziy obrazlar va kinoya ijtimoiy hodisalarga ko‘p qirrali munosabat bildirish imkonini beradi. Muallif ayrim muammolarni bevosita izohlash o‘rniga, obrazlar va badiiy vaziyatlar orqali ko‘rsatadi. Bu usul matnning mazmuniy qatlamlarini kengaytirib, kitobxonning mustaqil talqin qilish faoliyatini kuchaytiradi.

Yozuvchi ijodida an’anaviy hikoyachilik usullari bilan zamonaviy badiiy izlanishlarning uyg‘unlashuvi kuzatiladi. Shu sababli uning asarlarini faqat mavzu nuqtayi nazaridan emas, balki ramz, kinoya, kompozitsiya va qahramon ruhiyatining o‘zaro munosabati asosida o‘rganish muhimdir. Yozuvchi asarlarida shaxs va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlar bir tomonlama baholanmaydi. Insonning qarorlari uning shaxsiy xususiyatlari bilan bir qatorda, ijtimoiy muhit, moddiy sharoit va

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

ma’naviy qadriyatlarga ham bog‘liq bo‘ladi. Bunday yondashuv qahramon taqdirini kengroq ijtimoiy jarayonlar bilan bog‘lashga imkon beradi.

Xurshid Do‘stmuhammad nasrining ahamiyati zamonaviy insonning muammolarini badiiy umumlashtirish, ijtimoiy hodisalarni ramziy obrazlar orqali yoritish va o‘quvchini axloqiy mushohadaga undashida namoyon bo‘ladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Xurshid Do‘stmuhammad ijodini o‘rganishda zamonaviy o‘zbek nasri nazariyasi, badiiy psixologizm, ramziy obrazlar va ijtimoiy-falsafiy talqin masalalariga oid ilmiy manbalar muhim ahamiyatga ega. Ushbu manbalar yozuvchining inson va jamiyat munosabatlarini tasvirlash usullarini, badiiy tafakkuridagi o‘ziga xoslikni hamda an’anaviy va zamonaviy ifoda shakllarining uyg‘unligini aniqlashga yordam beradi.

D. Quronovning adabiyotshunoslikka oid ishlari badiiy obraz, syujet, kompozitsiya va muallif pozitsiyasini tahlil qilish uchun nazariy asos yaratadi [1; 2]. Q. Yo‘ldoshevning adabiy-tanqidiy qarashlari zamonaviy nasrda badiiy tafakkur, obraz va estetik yangilanish masalalarini o‘rganishda ahamiyatlidir [3]. N. Karimov va boshqa adabiyotshunoslarning XX asr o‘zbek adabiyoti tarixiga oid tadqiqotlari yozuvchi ijodini tarixiy-adabiy jarayon doirasida ko‘rib chiqish imkonini beradi [4].

Jahon adabiyotshunosligida R. Wellek va A. Warrenning badiiy asar shakli va mazmuni munosabatiga oid qarashlari, M. H. Abramsning adabiy atamalar tizimi hamda Y. Lotmanning badiiy matnning belgilar tizimiga oid nazariyasi ramziy obrazlar va kinoyaning vazifalarini aniqlash uchun muhimdir [5–7]. M. Baxtinning dialogiklik haqidagi qarashlari esa turli ijtimoiy ovozlar va qahramonlar dunyoqarashining badiiy matndagi o‘zaro munosabatlarini o‘rganishga yordam beradi [8]. Xurshid Do‘stmuhammad ijodiga bag‘ishlangan zamonaviy tadqiqotlarda yozuvchining estetik qarashlari va psixologik tasvir mahoratiga alohida e’tibor qaratiladi. Gulruh Ubaydullayevaning “Xurshid Do‘stmuhammad asarlarida estetik va adabiy dunyoqarash” nomli tadqiqotida “Shabada” va “Qichqiriq” hikoyalari asosida yozuvchining badiiy-estetik qarashlari, psixologik realizm va milliy ramziylik xususiyatlari o‘rganilgan [9]. Ushbu tadqiqot insonning ichki dunyosi va badiiy ifoda vositalari o‘rtasidagi munosabatni tushunish uchun muhimdir.

Xurshid Do‘stmuhammad qissalariga bag‘ishlangan Sarvinoz Saydaxmatovaning 2026-yilda chop etilgan maqolasida “Hijronim mingdir mening” va “Men sensiz, sen mensiz” asarlari misolida zamon va qahramon munosabati, ruhiy ziddiyatlar hamda modernistik evrilishlar qiyosiy o‘rganilgan [11].

Mazkur yondashuv yozuvchi ijodida shaxsning ichki holatini ijtimoiy va zamoniy o‘zgarishlar bilan bog‘liq holda tahlil qilish imkonini beradi.

Zarinabonu Bo‘riyeva tadqiqotida yozuvchi hikoyalarida ichki monolog, ong oqimi, badiiy detal va ramziy obrazlar orqali qahramonlarning ruhiy kechinmalari ifodalanishi muhokama qilingan [12]. Shuningdek, “O‘n soniya” hikoyasiga bag‘ishlangan badiiy-estetik tahlilda vaqt, inson ongi va hayotiy tanlovlar o‘rtasidagi munosabat ko‘rib chiqiladi [13]. Xurshid Do‘stmuhammadning publitsistik va

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

hujjatli nasriga oid tadqiqotlar ham yozuvchi ijodidagi shaxs konsepsiyasini kengroq anglash uchun foydalidir. Ziyoda Safarovaning Mirkomil Mirmo‘minboyev haqidagi asarlarga bag‘ishlangan maqolasida tarixiy shaxs obrazi, arxiv hujjatlari va publitsistik uslub masalalari o‘rganilgan [14]. Mavjud adabiyotlar yozuvchi ijodida psixologizm, ramziylik, estetik qarashlar va ijtimoiy mazmun muhim o‘rin tutishini ko‘rsatadi. Biroq zamonaviy inson va jamiyat muammolarini ushbu jihatlarning o‘zaro aloqasi asosida birlashtirib tahlil qilish dolzarb bo‘lib qolmoqda. Mazkur maqola aynan shu munosabatni yozuvchining hikoya va romanlari misolida yoritishga qaratiladi.

Tadqiqot sifat tahliliga asoslangan adabiyotshunoslik ishi hisoblanadi. Tadqiqot obyekti Xurshid Do‘stmuhammad ijodida zamonaviy inson va jamiyat muammolarining badiiy ifodalanishi, predmeti esa qahramonlar ruhiyati, ijtimoiy ziddiyatlar, ramziy obrazlar va muallif uslubining mazmun yaratishdagi vazifalaridir.Birinchi bosqichda yozuvchining “Bozor”, “Jajman”, “Shabada” va “Qichqiriq” asarlari hamda ijodiga bag‘ishlangan ilmiy manbalar o‘rganiladi. Bu bosqichda zamonaviy inson, ma’naviy qadriyatlar, psixologik tasvir va ramziylik tushunchalarining nazariy mazmuni aniqlashtiriladi. Ikkinchi bosqichda matniy tahlil usuli qo‘llaniladi. Asarlarda shaxsiy manfaat, ma’naviy mas’uliyat, ijtimoiy munosabatlar va axloqiy tanlov bilan bog‘liq vaziyatlar o‘rganiladi. Qahramonlarning xatti-harakatlari ularning ichki kechinmalari va ijtimoiy muhiti bilan bog‘liq holda tahlil qilinadi. Uchinchi bosqichda strukturaviy tahlil usulidan foydalaniladi. Syujet, kompozitsiya, ramziy obrazlar, kinoya va badiiy detallar o‘rtasidagi munosabat aniqlanadi. Bu yondashuv muallifning ijtimoiy muammolarni bevosita bayon qilishdan tashqari, badiiy vositalar orqali qanday ifodalashini tushuntirishga yordam beradi. To‘rtinchi bosqichda kontekstual va qiyosiy tahlil usullari qo‘llaniladi. Qahramonlarning muammolari zamonaviy ijtimoiy muhit, milliy qadriyatlar va insoniy munosabatlar doirasida sharhlanadi. Turli asarlardagi obrazlar qiyoslanib, yozuvchi uslubining umumiy va individual jihatlari aniqlanadi.

Yakuniy bosqichda natijalar umumlashtirilib, inson ruhiyati, jamiyat muammolari va badiiy ifoda vositalari o‘rtasidagi bog‘liqlik tizimlashtiriladi. Tadqiqotning cheklovi shundaki, xulosalar tanlangan asarlar va mavjud ilmiy manbalar doirasida shakllantiriladi; ular yozuvchining barcha asarlariga bir xil darajada tatbiq etilmaydi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tahlil Xurshid Do‘stmuhammad ijodida zamonaviy inson va jamiyat muammolari psixologik tasvir, ramziy obrazlar va ijtimoiy-falsafiy mushohada orqali ifodalanishini ko‘rsatadi. Yozuvchi qahramonlarning shaxsiy kechinmalarini kengroq ijtimoiy munosabatlar bilan bog‘lab, zamonaviy hayotning murakkab tomonlarini yoritadi.

Birinchi natija moddiy manfaat va ma’naviy qadriyatlar o‘rtasidagi ziddiyatning badiiy talqiniga taalluqlidir. “Bozor” romanida bozor makoni turli manfaatlar va munosabatlar to‘qnashadigan muhit sifatida o‘rganilishi mumkin. Bu makon orqali inson xulqi, ijtimoiy aloqalar va axloqiy mezonlar haqida fikr yuritish imkoniyati yuzaga keladi. Ikkinchi natija ramziy obrazlarning ijtimoiy mazmun yaratishdagi vazifasida ko‘rinadi. “Jajman” hikoyasida obrazlar va voqealar bevosita tasvirdan

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

kengroq ma’nolarni anglashga undaydi. Ramziy ifoda ijtimoiy hodisalarni umumlashtirish va o‘quvchini mustaqil mushohadaga jalb etish imkonini beradi.

Uchinchi natija psixologik tasvirning ahamiyati bilan bog‘liq. “Shabada” va “Qichqiriq” hikoyalari qahramonlarning ichki dunyosi, insoniy munosabatlar va axloqiy ziddiyatlarni tahlil qilish uchun muhim manbalardir. Tadqiqotlarda ham ushbu asarlardagi psixologik realizm va ramziylik uyg‘unligi qayd etilgan.

To‘rtinchi natija an’anaviy va zamonaviy ifoda usullarining uyg‘unlashuvidir. Yozuvchi ijtimoiy muammolarni faqat ochiq bayon orqali emas, balki kinoya, ramziy obraz va badiiy detal yordamida yoritadi. Bu usul matnning mazmuniy qatlamlarini kengaytiradi.

Tahlil mezoni	**Asarlardagi namoyon bo‘lishi**	**Badiiy vazifasi**
Ijtimoiy munosabatlar	“Bozor” romanidagi bozor muhiti	Manfaat va qadriyatlar ziddiyatini ochish
Ramziylik	“Jajman” hikoyasidagi obrazlar	Ijtimoiy muammolarni umumlashtirish
Psixologizm	“Shabada” va “Qichqiriq” hikoyalari	Qahramonlarning ichki dunyosini yoritish
Axloqiy tanlov	Shaxsiy istak va ijtimoiy talablar	Inson mas’uliyatini ko‘rsatish
Badiiy uslub	Kinoya, ramz va badiiy detal	Yashirin ma’nolarni ifodalash
Milliy qadriyatlar	Insoniy munosabatlar va ma’naviy qarashlar	Shaxs va jamiyat aloqalarini ochish

1-jadval

Natijalar yozuvchi ijodida zamonaviy inson muammolari ko‘p qatlamli badiiy yondashuv orqali yoritilishini ko‘rsatadi. Biroq har bir obraz va voqeaning aniq talqini asarning to‘liq matniga asoslanishi lozim.

XULOSA

Xurshid Do‘stmuhammad ijodida zamonaviy inson va jamiyat muammolarini o‘rganish o‘zbek nasrida shaxs ruhiyati, ijtimoiy munosabatlar va ma’naviy qadriyatlarning badiiy ifodalanish xususiyatlarini aniqlash imkonini beradi. Yozuvchi asarlarida insonning ichki ziddiyatlari va hayotiy tanlovlari jamiyatdagi o‘zgarishlar bilan bog‘liq holda yoritiladi.

Birinchidan, adib ijodida shaxs va jamiyat munosabatlari muhim g‘oyaviy yo‘nalish hisoblanadi. Qahramonlarning qarorlari va kechinmalari ularning individual xususiyatlari bilan bir qatorda, ijtimoiy muhit va ma’naviy qadriyatlar ta’sirida shakllanadi. Shu sababli yozuvchi yaratgan obrazlarni faqat shaxsiy taqdir doirasida emas, balki kengroq ijtimoiy kontekstda o‘rganish zarur.

Ikkinchidan, “Bozor” va “Jajman” asarlari moddiy manfaat, insoniy munosabatlar va axloqiy mezonlarni badiiy tahlil qilish imkonini beradi. Ramziy obrazlar orqali ijtimoiy muammolar umumlashtirilib, o‘quvchi voqealarning bevosita mazmunidan tashqari, ularning yashirin ma’nolarini ham anglashga undaladi. Uchinchidan, “Shabada” va “Qichqiriq” hikoyalarida psixologik tasvir va

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

ramziylikning uyg‘unlashuvi yozuvchining estetik tafakkurini o‘rganishda muhimdir. Ichki kechinmalar, badiiy detallar va ramziy ifodalar qahramonlarning murakkab ruhiy holatini yoritishga xizmat qiladi. To‘rtinchidan, Xurshid Do‘stmuhammad nasrida an’anaviy hikoyachilik bilan zamonaviy badiiy izlanishlar o‘zaro uyg‘unlashadi. Kinoya, ramziy obraz va noan’anaviy tasvir vositalari asarlarning g‘oyaviy mazmunini kengaytiradi. Natijada kundalik hayot hodisalari ham falsafiy va ijtimoiy ahamiyat kasb etishi mumkin. Tadqiqotning nazariy ahamiyati zamonaviy inson va jamiyat muammolarini psixologizm, ramziylik va badiiy uslub birligida o‘rganishga qaratilganidadir. Amaliy jihatdan uning natijalaridan zamonaviy o‘zbek nasri va badiiy matn tahliliga oid ilmiy ishlarda foydalanish mumkin.

Kelgusida yozuvchining boshqa roman va hikoyalarini qiyosiy o‘rganish, ijtimoiy ziddiyatlarning obrazlar tizimida ifodalanishini chuqurroq tahlil qilish hamda zamonaviy o‘zbek nasrining boshqa vakillari bilan uslubiy qiyoslash olib borish maqsadga muvofiq. Xulosa qilib aytganda, Xurshid Do‘stmuhammad ijodining muhim xususiyati zamonaviy inson muammolarini badiiy umumlashtirish, shaxs ruhiyatini ijtimoiy muhit bilan bog‘lash va o‘quvchini ma’naviy-axloqiy mushohadaga undashida namoyon bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Quronov, D. Adabiyotshunoslikka kirish. — Toshkent: Fan, 2007.
2. Quronov, D. Adabiyot nazariyasi asoslari. — Toshkent: Akademnashr, 2018.
3. Yo‘ldoshev, Q. Yoniq so‘z. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2006.
4. Karimov, N. va boshqalar. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. — Toshkent: O‘qituvchi, 1999.
5. Wellek, R., Warren, A. Theory of Literature. — New York: Harcourt, Brace & World, 1956.
6. Abrams, M. H., Harpham, G. G. A Glossary of Literary Terms. — Boston: Cengage Learning, 2015.
7. Lotman, Y. M. The Structure of the Artistic Text. — Ann Arbor: University of Michigan, 1977.
8. Bakhtin, M. M. The Dialogic Imagination: Four Essays. — Austin: University of Texas Press, 1981.
9. Ubaydullaeva, G. G‘. “Xurshid Do‘stmuhammad asarlarida estetik va adabiy dunyoqarash.” Science Time, 2026, 4(2). Maqola DOI.
10. Tirkasheva, S. “Xurshid Do‘stmuhammad hikoyalari tahlili.” Yangi O‘zbekiston: fan, ta’lim va innovatsiyalar, 2024. Maqola DOI.
11. Saydaxmatova, S. I. “Xurshid Do‘stmuhammad qissalarida zamon va qahramon dialektikasi.” Research and Publications, 2026. Maqola sahifasi.
12. Bo‘riyeva, Z. S. “Xurshid Do‘stmuhammad hikoyalarida qahramonlar ruhiyati tasviri.” Science Time, 2026, 4(5/1). Maqola DOI.
13. Ubaydullayeva, G. G‘. “Xurshid Do‘stmuhammadning ‘O‘n soniya’ hikoyasining badiiy-estetik tahlili.” Komparativistika, 2026, 2(9), 393–405. Maqola DOI.

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

14. Safarova, Z. M. “Xurshid Do‘stmuhammad ijodida shaxs obrazi.” World of Philology, 2026, 5(4), 542–548. Maqola DOI.
15. Qayumova, M. F. “Bugungi adabiy jarayonda nasr: Xurshid Do‘stmuhammad ijodi va asarlari tahlili.” Empowerment of Youth Intellectual Success, 2026. Maqola sahifasi.
16. Do‘stmuhammad, X. Bozor. — Toshkent: Sharq, 2000.
17. Do‘stmuhammad, X. Donishmand hamduz. — Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2013.
18. Do‘stmuhammad, X. Jajman. — Toshkent: Sharq, 2011.
19. Do‘stmuhammad, X. Hijronim mingdir mening. — Toshkent: Sharq, 2000.
20. Do‘stmuhammad, X. Men sensiz, sen mensiz. — Toshkent: O‘zbekiston, 2005.
21. Do‘stmuhammad, X. Hovli etagidagi uy. — Toshkent, 1989.
22. Do‘stmuhammad, X. Yolg‘izim — Siz. — Nashr ma’lumotlari foydalanilgan nusxa bo‘yicha aniqlashtirilishi lozim.
23. Sharafiddinov, O. Ijodni anglash baxti. — Toshkent: Sharq, 2004.
24. Rasullov, A. Tanqid, talqin, qiymat. — Toshkent: Fan, 2006.
25. Eagleton, T. Literary Theory: An Introduction. — Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.
26. Genette, G. Narrative Discourse: An Essay in Method. — Ithaca: Cornell University Press, 1980.
27. Ricoeur, P. Interpretation Theory: Discourse and the Surplus of Meaning. — Fort Worth: Texas Christian University Press, 1976.
28. Freud, S. The Interpretation of Dreams. — New York: Basic Books, 2010.
29. Jung, C. G. Man and His Symbols. — London: Aldus Books, 1964.
30. Culler, J. Literary Theory: A Very Short Introduction. — Oxford: Oxford University Press, 1997.